

gospodarja in imajo od kosa plačo, kakor pomočniki, sami pa imajo zopet pomočnike.

Veliko milost, mislijo v ministerstvu, da tudi store s tem, da bodo v bodoče tudi rokodelci smeli v svojih prodajalnicah in na sejnih prodajati lastne izdelke, dočim bodo drugi, ki bodo hoteli prodajati take izdelke izpolniti imeli neke pogoje. Mari naj bi se od krojača zahteval še dokaz sposobnosti za trgovino, ako hoče prodajati v prodajalnici suknje in hlače?

Nov načrt obrtnega zakona ima baje sploh mnogo določb o pravici trgovskih obrtov in trgovin, o krošnjarstvu itd. Posamične te določbe se še niso objavile ali iz vsega razvidimo, da novi obrtni zakon ne bode dosti pripomogel k ohranitvi samostojnega obrtnega stanu. Govorili bodemo pa še o tej stvari, kadar še kaj natančnega izvemo, kaj vse določi vladni načrt.

Otvorjenje razstave v Gradci.

Iz Gradca 2. sept. (Izv. dopis.)

V soboto ob 10. uri se je v industrijski dvorani v Gradci otvorila razstava motorjev, pomočnih strojev in orodij za male obrtnike. Zbralo se je bilo k otvorjenju mnogo dostojanstvenikov, duhovnih in posvetnih.

Ob desetih se je pripeljal trgovski minister grof Wurmbbrand. Razstavini odbor ga je udano vsprejel, in peljal v dvorano slovesno okrašeno in tukaj ga je nagovoril predsednik obrtnega društva.

V svojem govoru je omenil, da je pred štirimi meseci trgovska in obrtna zbornica sklenila v Gradci prirediti tako razstavo in izvršitev izročila obrtnemu društvu. Društvo, ki je že na to poprej mislilo, prevzelo je to nalogo in naprosilo gosp. trgovskega ministra, da prevzame pokroviteljstvo, kar je to radovoljno storil, za kar ga on zahvaljuje.

Devetnajsto stoletje je največje, kar jih pozna zgodovina. Človeški duh se je podprt z zboljšano šolo razvil na nepričakovan način. Iznajdbe slede iznajdbam, razširjajoč blagostanje. Marsikatero dobroto, ki je poprej bila dostopna le bogatinom, si sedaj lahko privoščijo vsi. In vendar je večidel teh iznajdb škodoval srednjemu in malemu obrtnemu stanu in ga, rekli bi, podkopal.

Zaman se upira mali obrtnik raznim strojem. Kar on s pridnostjo izdelava v nekaterih dneh, to naredi stroj v jedni uri, ljudje rajši kupujejo lepše izdelano in ceneje tovarniško blago. Da se temu odpomore smo priredili to razstavo, da se obrtnik sam prepriča, če se njegovo blago ima bati konkurence strojev, če bi mogel on svoje izdelke morda izdelovati s pomočjo elektrike, ali če ugaajo za njegovo delavnico plinovi, benzinovi in petrolejski motorji, in se pouči, katero novo orodje naj si omisli. Če razstava doseže ta namen, je storila svojo dolžnost. Koncem naprosi ministra, da razstavo otvori.

Minister grof Wurmbbrand je naglašal, da je z veseljem prevzel pokroviteljstvo razstave, da pokaže, kako skrbi vlada za obrtni stan. Kakor njegov zaslužni pred-

nik, se bode tudi on oziral na želje obrtnikov in zmatra za važno nalogo svojega področja, da se napravijo zakoni, ki bodo pomogli obrtniku, da bode mogel izhajati. Da pa pokaže vlada, da hoče praktično podpirati obrtnike, je dala po tehnološkem muzeji napraviti stroje, kateri bodo olajšali obrtniku dela, ne da bi bilo blago slabše. S Koroškega in Štajarskega se dosedaj še ni zahteval nobeden stroj, za to se je pa vladi zdelo potrebno podpirati graško razstavo. Obrtnik ne sme biti sovražnik stroju, temveč se ga le mora poslužiti, kakor to delajo v Angliji in Franciji. Minister svari obrtnike pred nazadnjaštvom in pesimizmom in kaže, kako cvete obrtni stan v Angliji. V kulturnih deželah vsak premožen človek potrebne stvari kupuje pri obrtniku in ne gleda na ceno. Gledati je treba, da se povzdigne občno blagostanje. V to je pa treba razširjati pouk in v tem oziru bode razstava mnogo koristila.

Razstava, o kateri morda pri priliki vam še poročam, ima zares veliko pripravnih strojev. Pisec teh vrst pa vendar od vseh teh strojev ne pričakuje rešitve obrtnega stanu. Stroji bi le koristili, ko bi pomanjkovalo izdelkov, ali žal moramo reči, da se le preveč izdeluje. Več bode strojev, več se bode izdelovalo, težje se bode blago izplačalo, in cene bodo padale. Temveč strojev bode delalo, tembolj bode manjkalo dela.

Obrtnijske raznoterosti.

Razstava tehničnih delavskih sredstev v Pragi. Od 15. t. m do 15. oktobra bode v Pragi razstava tehničnih sredstev za mali obrt v industrijski palači na razstavišči. Razstavljeni bodo raznovrstni motorji, pomočni stroji in orodja. V nedeljo, ponedeljek, torek in soboto popoldne in zvečer se bode predavalo o razstavljenih strojih.

Varstvo sten v tovarnah za jesih. Dobro je, če se v tovarnah za jesih prevlečejo stene z gutaperčnim firnežem. Ta firnež se napravi, če se razstopi 2 dela mehke kolofonije in pridene 1 del zdrobljene gutaperče. Ko se je vse dobro zmešalo, pridene se terpentinovega olja in v lanenem firneži zribanega cinkovega belila, ali posušenega blanc-fix. Če se stene s takim firnežem namažejo, jim jesih ne škoduje. — Za barvanje sten v tacih tovarnah se nikakor ne smejo rabiti barve, v katerih je svinec.

Kmetijstvo.

Črtice o kmetijski kemiji.

P r s t.

(Dalje.)

Spregovoriti moramo sedaj o nekaterih redilnih snovih v zemlji. Vsaka rastlina za svoje vspevanje potrebuje več redilnih snovij. Če tudi le jedne teh redilnih snovij ni v zemlji, pa ne vspeva, naj bi bilo družih še tako v izobilju. Kmetovalec skuša snovi, katerih manjka v zemlji, nadomestiti z gnojili.

Najprej naj omenimo kali. To je spojina iz nekej kovine kalij imenovane in pa iz kislika. Kovina kali